

Școli-ambasador ale Parlamentului European (EPAS)

Parlamentul European
Biroul de Informare
în România

Uniunea Europeană

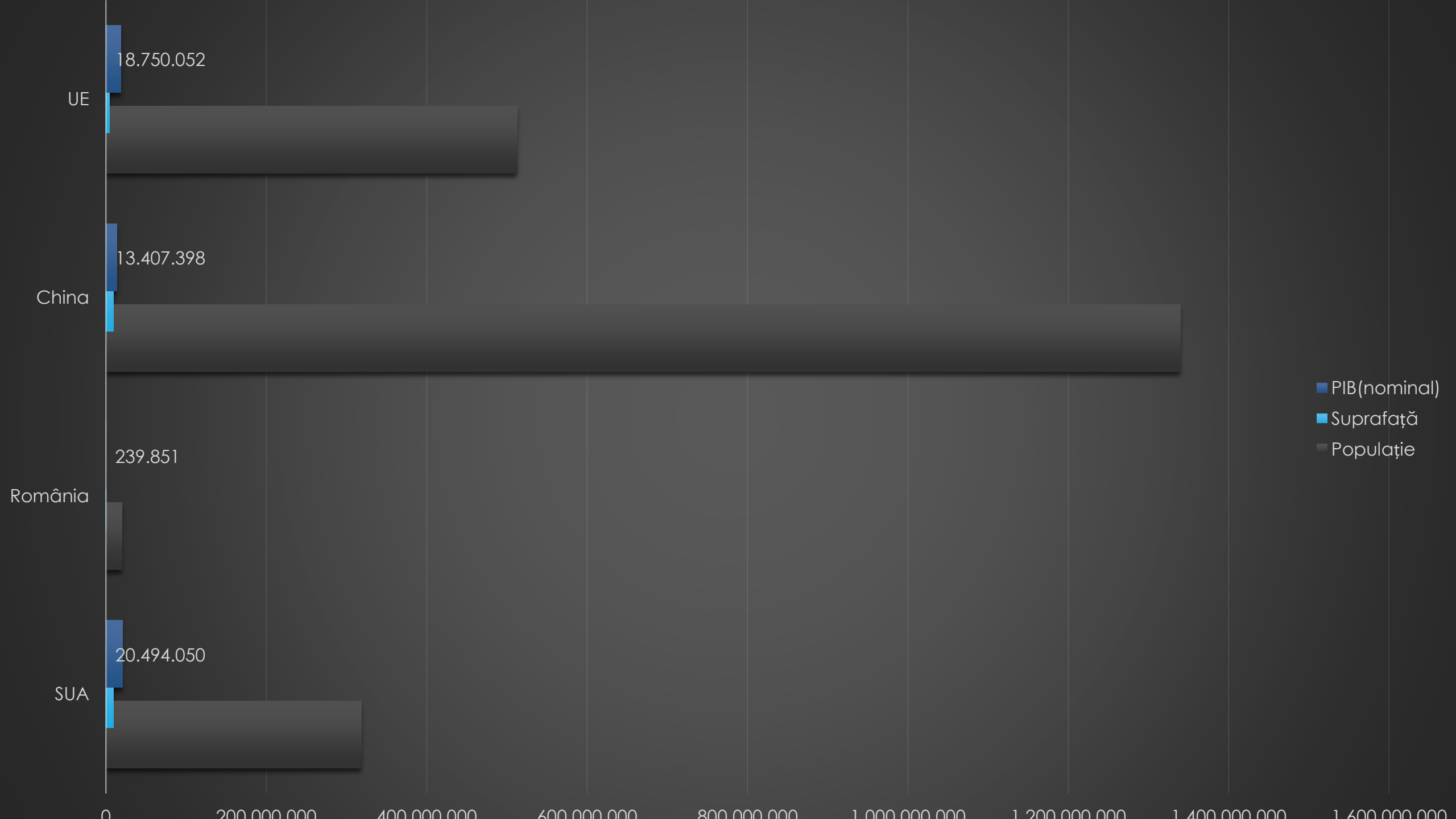

IACOB Teodora

Ce este Uniunea Europeană?

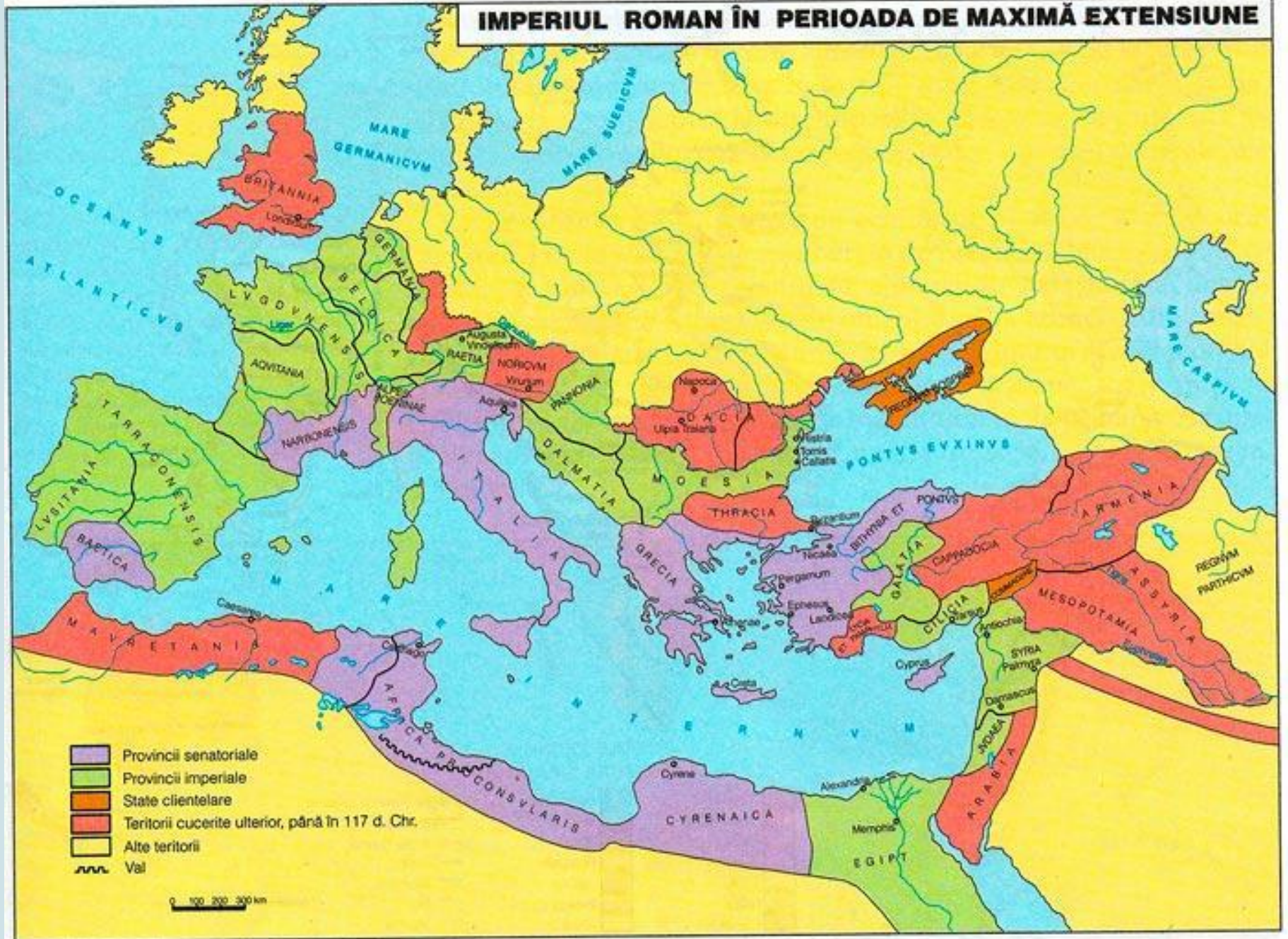
- ❖ Uniunea Europeană este un grup de 28 de țări din Europa, o uniune la nivel politic, economic și ideologic.
- ❖ Aceste țări și-au unit forțele, pentru ca cetățenii lor să aibă o viață mai bună, mai ușoară și mai sigură.
- ❖ Au decis să lucreze împreună și să se ajute reciproc.

Primele iviri ale Uniunii Europene

- ▶ Imperiul Roman, imperiile în Europa, dorința de extindere și de unire;
- ▶ Ideea realizării unei Europe Unite a apărut încă din secolul al XVIII-lea, când reprezentanții iluminismului vedeau în ideea unei federații de state europene și a unui parlament permanent o formulă de a se opune războiului. În secolul următor, Victor Hugo propune realizarea “Statelor Unite ale Europei”, pentru ca la începutul secolului al XX-lea să fie lansate proiecte axate pe ideea paneuropenismului.

IMPERIUL ROMAN ÎN PERIOADA DE MAXIMĂ EXTENSIUNE

Visul lui Napoleon Bonaparte (1769-1821)

- ▶ „Unul din marile mele gânduri a fost concentrarea popoarelor, aceleași din punct de vedere geografic, fărâmițate de politică și de revoluții. Am vrut să fac din acestea un corp de națiuni. Ar fi fost începutul, iar sfârșitul ar fi fost reuniunea acestor corpuri naționale într-un corp universal, *Asociațiunea europeană*... În această situație s-ar fi găsit cele mai multe șanse de a introduce peste tot o unitate de coduri, de principii, de opinii, de sentimente, de vederi, de interese. Un cod european, o curte de casație europeană, o monedă unică, aceleași legi, toate râurile navigabile pentru toți, comunitatea mărilor, dezarmarea generală, sfârșitul războaielor, pacea lumii. Fiecare să se simtă pretutindeni ca la el. Atunci poate, cu ajutorul luminii universale răspândite, ar fi fost permis să visăm marea familie europeană”.
- ▶ Las Cases, *Memorialul din Sfânta Elena*

Napoleon Bonaparte, celebrul tactician militar și om de stat francez, este considerat unul dintre teoreticienii ideii moderne de Uniune Europeană. El este creditat cu răspândirea spiritului legislației și educației moderne pe bătrânul continent, dar și cel care a zguduit din temelii ultimele rămășițe ale sistemului feudal european.

Influența lui Napoleon asupra întregii lumi a fost resimțită și la un secol după moartea acestuia, pe insula Sfânta Elena unde-și petrecea tristul exil. Napoleon este creditat ca fiind unul dintre părinți fondatori ai Europei moderne și unul dintre oamenii care a insuflat principiul modern al unei Uniuni Europene, a unei piețe, legislații și monede comune. De altfel a și aplicat acest sistem în teritoriile cucerite de acesta pe bătrânul continent. Uniunea Europeană este văzută de unii specialiști ca visul lui Napoleon devenit realitate.

**În dicționarul meu, cuvântul
“imposibil” nu există.**

Napoleon Bonaparte

Winston Churchill

pledoarie în favoarea creării Statelor Unite ale Europei

Winston Churchill, fost ofițer de armată, reporter de război și prim-ministru al Marii Britanii (1940-1945 și 1951-1955), a fost unul dintre cei care au propus pentru prima dată crearea „Statelor Unite ale Europei”. Experiențele trăite în timpul celui de-al Doilea Război Mondial l-au convins că doar o Europă unită poate garanta pacea. Țelul său era eliminarea pentru totdeauna a ideilor naționaliste și beligerante.

Churchill și-a formulat concluziile trase din lecțiile istoriei în faimosul discurs adresat studenților Universității din Zürich, în 1946: „Există un remediu care, ... în câțiva ani, ar face Europa ... liberă și ... fericită. Acesta presupune recrearea familiei europene, cel puțin în măsura în care acest lucru este posibil, și dotarea ei cu o structură care să-i poată permite să trăiască în pace, siguranță și libertate. Trebuie să construim ceva de tipul Statelor Unite ale Europei”. Astfel, omul care fusese motorul coaliției antihitleriste a devenit un militant activ al cauzei europene. Winston Churchill este cunoscut și ca pictor și scriitor; în 1953, a fost recompensat cu Premiul Nobel pentru literatură.

**Sunt un optimist.
Nu văd niciun sens
în a fi altcumva.**

Winston Churchill

Noi nu coalizăm statele, ci unim oamenii.

– Jean Monnet

citatepedia.ro

În calitate de prim consilier al guvernului francez, a fost omul care a inspirat faimoasa „Declarație Schuman”. Aceasta a condus la crearea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO), considerată a fi la originea Uniunii Europene de astăzi. Între 1952 și 1955, a fost primul președinte al comitetului executiv al CECO.

Ca omagiu pentru contribuția sa la fondarea Uniunii Europene, bustul său a fost inclus printre cele 12 busturi de oameni politici reunite în Monumentul părinților fondatori ai Uniunii Europene, inaugurat la București, la 9 mai 2006, în Parcul Herăstrău.

Jean Monnet

forța unificatoare aflată la originea Uniunii Europene

Consilier pe probleme economice și om politic francez, Jean Monnet și-a dedicat viața cauzei integrării europene. A fost sursa de inspirație a planului Schuman, care prevedea unificarea industriei grele a Europei occidentale.

Monnet provenea din regiunea franceză Cognac. După terminarea studiilor, la vârsta de 16 ani, a călătorit în întreaga lume datorită profesiei sale de distribuitor de coniac și, ulterior, de bancher. În timpul celor două războaie mondiale, a ocupat poziții înalte în domeniul producției industriale, în Franța și în Regatul Unit.

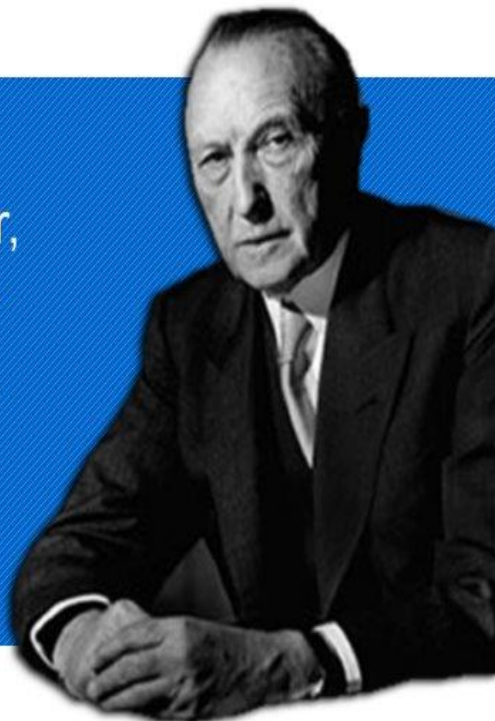

Primul cancelar al Republicii Federale Germania, care s-a aflat în fruntea acestui nou stat din 1949 până în 1963, a schimbat mai mult decât oricine altcineva Germania postbelică și cursul istoriei europene.

Trăim cu toții sub același cer,
dar nu avem același orizont.

Konrad Adenauer

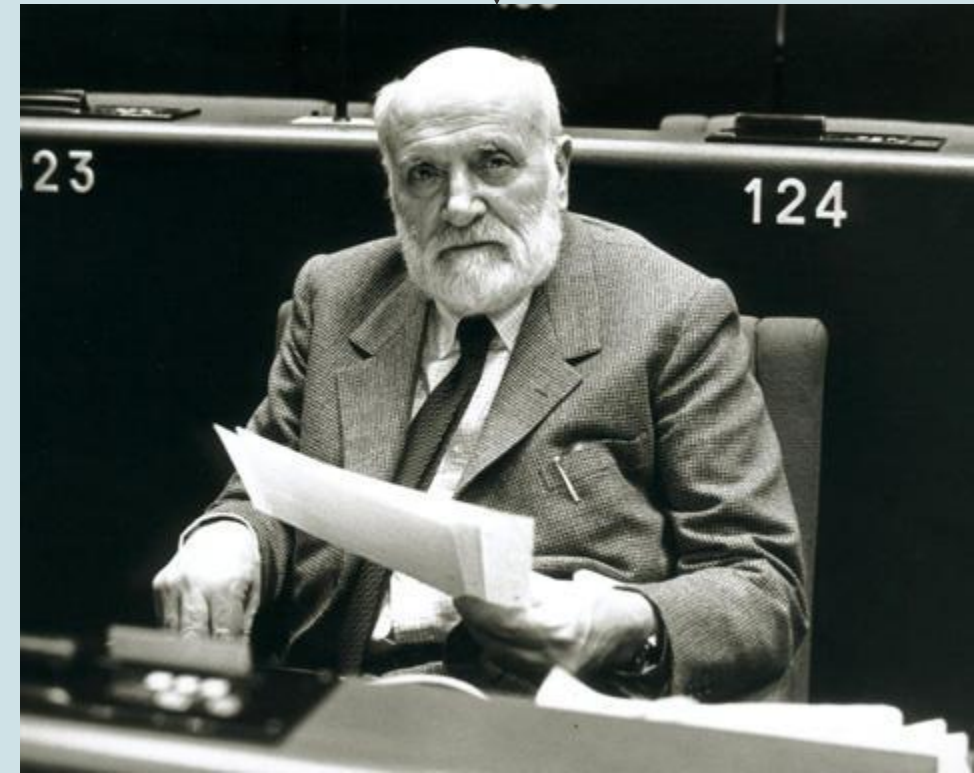

**Ursula Hirschmann:
luptătoare antifascistă și
fondatoare a Europei
federaliste (1913-1991)**

In 1941, a redactat Manifestul de la Ventotene pentru o Europă liberă și unită, considerat a fi punctul de plecare al federalismului european. Manifestul prezenta, în linii mari, Uniunea Europeană democratică ale cărei baze puteau fi puse după război. Hirschmann a introdus pe ascuns manifestul în Italia continentală și a contribuit la răspândirea lui. În august 1943, la Milano, ea a fost unul din fondatorii Mișcării Federaliste Europene, alături de Altiero Spinelli. În 1975, Hirschmann a creat, la Bruxelles, Asociația „Femmes pour l'Europe”.

Ursula HIRSCHMANN

Omul de stat Robert Schuman, jurist eminent și ministru francez al afacerilor externe în perioada 1948-1952, este considerat unul dintre părinții fondatori ai Uniunii Europene. Schuman s-a născut la Luxemburg, iar situarea acestei regiuni în vecinătatea graniței franco-germane și-a pus amprenta asupra sa. În ciuda experiențelor trăite în Germania nazistă sau poate tocmai ca urmare a acestora, a recunoscut că numai o reconciliere de durată cu Germania ar putea constitui baza unei Europe unite. Deportat în Germania în 1940, a reușit să fugă doi ani mai târziu și s-a alăturat rezistenței franceze. În ciuda acestei experiențe, nu a încercat niciun resentiment când, după terminarea războiului, a devenit ministru al afacerilor externe. În colaborare cu Jean Monnet, a elaborat planul Schuman, celebru în lumea întreagă, pe care l-a prezentat la data de 9 mai 1950, considerată astăzi data nașterii Uniunii Europene. Planul propunea exercitarea unui control comun asupra producției de cărbune și oțel, materiile prime cele mai importante pentru industria armamentului. Ideea de bază era aceea că o țară care nu deține controlul asupra producției de cărbune și oțel nu va avea mijloacele necesare pentru a lupta într-un război. Schuman l-a informat pe Konrad Adenauer despre acest plan; cancelarul german a recunoscut imediat șansa care i se oferea Europei de a trăi în pace și a acceptat. La scurt timp după aceea, guvernele Italiei, Belgiei, Luxemburgului și Țărilor de Jos au reacționat și ele pozitiv. Cele șase state au semnat acordul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, la Paris, la 1 aprilie 1951. Astfel, istoria Uniunii Europene a început printr-o inițiativă de pace. Schuman a contribuit și la elaborarea unei politici europene de apărare comună. De asemenea, între 1958 și 1960, a fost președinte al Parlamentului European.

DATE IMPORTANTE / UNIUNEA EUROPEANĂ

- 1950 – 9 mai:** Robert Schuman, ministrul de externe al Franței, inspirat de Jean Monnet, propune planul care va sta la baza Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului sau CECO („Declarația Schuman”).
- 1951 – 18 aprilie:** Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Olanda semnează Tratatul de la Paris pentru constituirea CECO.
- 1957 – 25 martie:** Grupul celor șase semnează Tratatul de la Roma prin care ia ființă Comunitatea Economică Europeană (CEE) și Comunitatea Europeană pentru Energie Atomică (EURATOM).
- 1973 – 1 ianuarie:** Danemarca, Irlanda și Marea Britanie aderă la Comunitățile Europene, care cuprind acum 9 membri.
- 1975 – 1–2 decembrie:** Consiliul Europei decide alegerea Parlamentului European prin vot universal până în 1978, instituirea pașaportului european și reprezentarea unică din partea comunității în dialogul Nord-Sud.
- 1981 – 1 ianuarie:** Grecia devine al zecelea membru al Comunității Europene.
- 1986 – 1 ianuarie:** Portugalia și Spania se alătură Comunității în calitate de țări membre.
- 1981 – 29 mai:** Steagul Uniunii Europene, adoptat de Comunitate, este ridicat pentru prima dată în fața clădirii Berlaymont pe imnul Uniunii Europene.
- 1992 – 7 februarie:** la Maastricht, Miniștrii Afacerilor Externe și ai Finanțelor din țările membre semnează tratatul de creare a Uniunii Europene (UE)
- 1995 – 1 ianuarie:** Austria, Finlanda și Suedia devin membre ale UE.
- 1999 – 1 ianuarie:** se lansează oficial moneda unică europeană, euro, adoptată oficial de Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Portugalia și Spania.
- 2004 – 1 mai:** intră în vigoare Tratatul de Aderare cu cei 10 noi membrii UE — Cipru, Republica Cehă, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia și Ungaria.

Cum s-a format Uniunea Europeană?

După al doilea război mondial, care s-a desfășurat între 1939 și 1945 și a izbucnit la doar 20 de ani după încheierea Primului Război Mondial, oamenii erau hotărâți să nu mai lase niciodată să se întâmple așa ceva.

Între 1945 și 1950, câțiva politicieni europeni, printre care Robert Schuman, Konrad Adenauer, Alcide De Gasperi și Winston Churchill, au început procesul de creare a Uniunii Europene în care trăim în prezent. În Europa de Vest au fost instituite noi structuri care să unească țările europene din punct de vedere economic și politic, pentru a asigura pacea și prosperitatea pe termen lung.

La 9 mai 1950, Robert Schuman (ministrul francez al afacerilor externe din acea vreme) a propus ca **producția de cărbune și oțel** - materiile prime utilizate în pregătirile de război - să fie gestionată în comun, pentru ca nicio țară să nu se poată înarma în secret împotriva celorlalte state. În acele vremuri, cărbunele îndeplinea rolul pe care îl au în zilele noastre petrolul și gazele naturale, fiind cea mai importantă sursă de energie disponibilă. În 1952 a fost instituită Comunitatea Europeană a Carburului și Oțelului, care stă la baza actualei Uniuni Europene, fiind fondată de șase țări învecinate: Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos.

Declarația rostită la 9 mai 1950 de Robert Schuman, ministrul francez al afacerilor externe, a rămas înscrisă în istoria construcției europene drept „declarația Schuman”. Textul prevedea crearea unei Comunități a cărbunelui și oțelului, ai cărei membri urmau să-și gestioneze împreună aceste două resurse.

Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO), înființată de Franța, Germania, Italia, Țările de Jos, Belgia și Luxembourg, a fost prima dintr-o serie de instituții europene supranaționale care au stat la baza Uniunii Europene de astăzi.

Citate din Declarația Schuman:

„Pacea mondială nu poate fi asigurată fără a face eforturi creatoare proporționale cu pericolele care o amenință.”

„Europa nu va fi construită dintr-odată sau ca urmare a unui plan unic, ci prin realizări concrete care să creeze în primul rând o solidaritate de facto.”

„Punerea în comun a producțiilor de cărbune și oțel...va schimba destinele acelor regiuni care s-au dedicat în trecut fabricării muniției de război, dar care au fost, în același timp, cele mai constante victime ale conflictelor.”

Țările Uniunii Europene și anul aderării acestora

1952

1973

1981

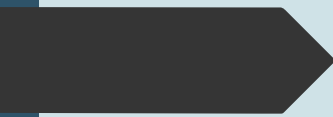
1986

1995

2004

2007

2013

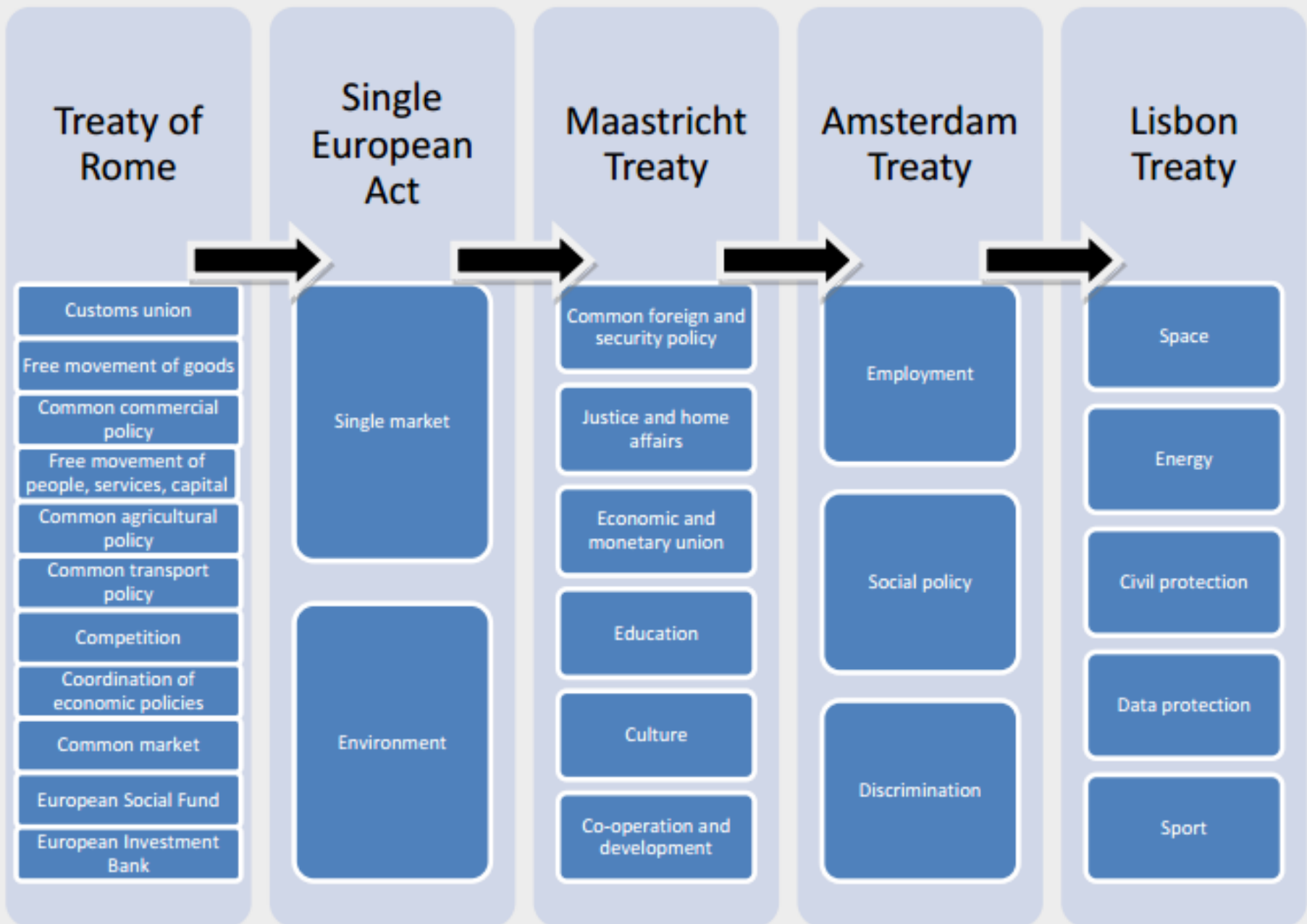
Hartă mută a
Europei

Tratatele – baza cooperării democratice fondate pe principii de drept

Box: Evolution of EU competencies (first explicit references)

Source: Nomura Global Economics.

...tul de drept. Aceasta înseamnă că ratatele care au fost aprobate în ările membre. De exemplu, dacă ză într-un tratat, Comisia nu poate respectiv.

...ă obligatorie între statele membre regulile de funcționare a are a deciziilor și relațiile bre.

...mite creșterea eficienței și nderile viitoare și pentru a cum ar fi moneda unică.

...osibilitatea de a adopta acte aplică ulterior. Tratatele, e legislative pot fi consultate în x, baza de date a legislației UE.

Tratatul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (Tratatul de la Paris)

Data semnării: 18 aprilie 1951

Data intrării în vigoare: 23 iulie 1952

Data expirării: 23 iulie 2002

Obiectiv: să creeze o relație de interdependență între industriile cărbunelui și oțelului pentru ca nicio țară să nu își mai poată mobiliza forțele armate fără știrea celorlalte. Această decizie a dus la eliminarea neîncrederii și a tensiunilor acumulate pe durata celui de-al Doilea Război Mondial. Tratatul CECO a expirat în 2002.

Tratatul de la Roma – Tratatul CEE și EURATOM

Data semnării: 25 martie 1957

Data intrării în vigoare: 1 ianuarie 1958

Obiectiv: înființarea Comunității Economice Europene (CEE) și a Comunității Europene a Energiei Atomice (Euratom).

Schimbări esențiale: extinderea noțiunii de integrare europeană pentru a include cooperarea economică.

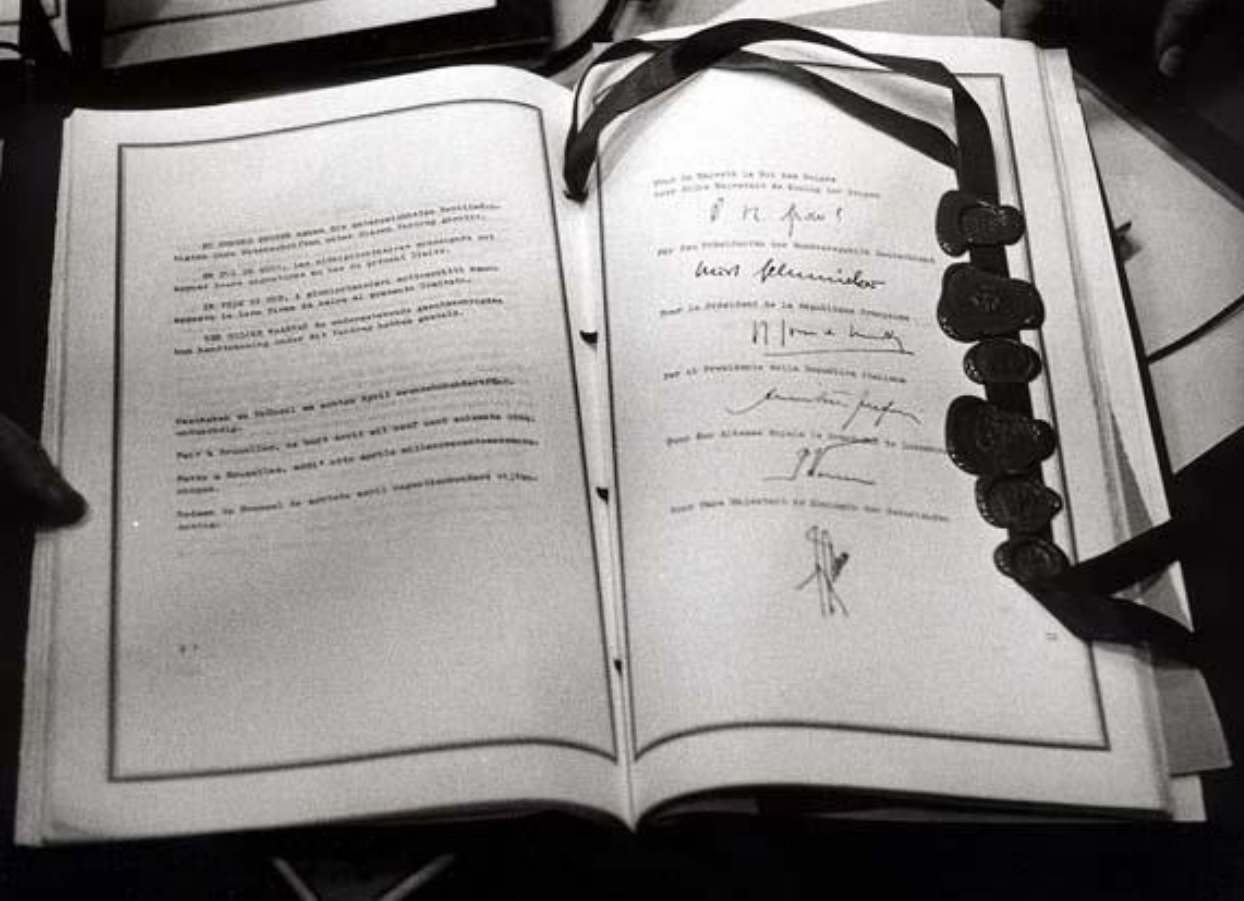
Tratatul de fuziune – Tratatul de la Bruxelles

Data semnării: 8 aprilie 1965

Data intrării în vigoare: 1 iulie 1967

Obiectiv: să simplifice cadrul instituțional european.

Schimbări esențiale: crearea unei singure Comisii și a unui singur Consiliu pentru toate cele trei Comunități Europene (CEE, Euratom, CECO). Abrogat de Tratatul de la Amsterdam.

Actul unic european

Data semnării: 17 februarie 1986 (Luxemburg) / 28 februarie 1986 (Haga)

Data intrării în vigoare: 1 iulie 1987

Obiectiv: să reformeze instituțiile în vederea aderării Portugaliei și Spaniei și să accelereze procesul de luare a deciziilor în contextul pregătirilor pentru crearea pieței unice.

Schimbări esențiale: extinderea votului cu majoritate calificată în cadrul Consiliului (din acest motiv este foarte greu ca o singură țară să aibă drept de veto cu privire la legislația propusă), crearea procedurilor de cooperare și aviz conform, care sporesc influența Parlamentului European.

Tratatul privind Uniunea Europeană – Tratatul de la Maastricht

Data semnării: 7 februarie 1992

Data intrării în vigoare: 1 noiembrie 1993

Obiectiv: să pregătească realizarea uniunii monetare europene și să introducă elemente ale uniunii politice (cetățenie, politică externă comună, afaceri interne)

decizie care îi conferă
e între guvernele statelor din UE

Tratatul de la Amsterdam

Data semnării: 2 octombrie 1997

Data intrării în vigoare: 1 mai 1999

Obiectiv: să reformeze instituțiile UE în pregătirea extinderii către noi state membre.

Schimbări esențiale: modificarea, renumerotarea și consolidarea Tratatelor UE și CEE. Un proces decizional mai transparent.

Tratatul de la Nisa

Data semnării: 26 februarie 2001

Data intrării în vigoare: 1 februarie 2003

Obiectiv: să reformeze instituțiile pentru ca UE să poată funcționa eficient și după extinderea până la 25 de state membre.

Schimbări esențiale: metode pentru modificarea componenței Comisiei și redefinirea sistemului de vot în cadrul Consiliului.

09

te mai democratică, mai eficientă
eme globale, cum ar fi

erită Parlamentului European,
Consiliului, inițiativa cetățenească,
iliului European, funcția de Înalt
nou serviciu diplomatic al UE.

ibuții:

- revin UE;
- revin statelor member;
- sunt comune UE și statelor membre.

TRATADO DE
LISBOA
PORTUGAL 2007

Dispoziții referitoare la aspectele fundamentale ale Uniunii Europene

1 Titlul I „Definirea și obiectivele Uniunii”

Articolul I-1: „Instituirea unei Uniuni”

1. Inspirată de dorința cetățenilor și cetățenilor, și a statelor Europei de a construi un viitor comun, prezenta Constituție instituie Uniunea Europeană, căreia statele membre îi conferă competențe pentru atingerea obiectivelor comune. Uniunea coordonează politicile statelor membre pentru atingerea acestor obiective și exercită prin metoda comunitară competențele ce i-au fost transferate de către acestea.

2. Uniunea este deschisă tuturor statelor europene care respectă valorile sale și care se angajează să le promoveze în comun.

Articolul I-2: „Valorile Uniunii”

Uniunea se bazează pe valorile respectării demnității umane, a libertății, a democrației, a egalității, a statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv drepturile persoanelor aparținând minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, toleranță, justiție, solidaritate și nediscriminare.

Articolul I-3: „Obiectivele Uniunii”

1. Scopul Uniunii este de a promova pacea, valorile sale și bunăstarea popoarelor sale.

2. Uniunea oferă cetățenilor și cetățenilor săi un spațiu de libertate, securitate și justiție, fără frontiere interne, precum și o piață unică unde concurența este liberă și nedistorsionată.

3. Uniunea acționează pentru dezvoltarea durabilă a Europei, bazată pe o creștere economică echilibrată, pe o economie socială de piață foarte competitivă, vizând ocuparea deplină a forței de muncă și progresul social și un înalt nivel de protecție și de îmbunătățire a calității mediului. Uniunea promovează progresul științific și tehnic. Combate excluderea socială și discriminările și promovează justiția și protecția socială, egalitatea între femei și bărbați, solidaritatea între generații și protecția drepturilor copilului. Promovează coeziunea economică, socială și teritorială, precum și solidaritatea între statele membre. Uniunea respectă bogăția diversității sale culturale și lingvistice și veghează la păstrarea și dezvoltarea patrimoniului cultural european.

4. În relațiile cu restul lumii, Uniunea afirmă și promovează valorile și interesele sale. Contribuie la pacea, la securitatea, la dezvoltarea durabilă a planetei, la solidaritatea și respectul reciproc între popoare, la comerțul liber și echitabil, la eliminarea sărăciei și

la protecția drepturilor omului, în special ale copilului, precum și la respectarea strictă și la dezvoltarea dreptului internațional, în special la respectarea principiilor Cartei Națiunilor Unite.

5. Aceste obiective sunt duse mai departe prin mijloace adecvate, în funcție de competențele conferite Uniunii prin prezenta Constituție.

Articolul I-8: „Însemnele Uniunii”

- Drapelul Uniunii reprezintă un cerc cu douăsprezece stele aurii pe fond albastru.
- Imnul Uniunii este extras din „Oda bucuriei” din Simfonia a 9-a de Ludwig van Beethoven.
- Deviza Uniunii este: Unitate în diversitate.
- Moneda Uniunii este euro.
- La 9 mai se sărbătorește în întreaga Uniune ziua Europei.

NOTĂ: Constituția Europei a fost semnată la Roma în ziua de 29 octombrie 2004.

CHESTIONAR

- Ce înseamnă Europa cetățenilor? De ce nu doar o Europă a statelor?
- De ce crezi că a fost necesară sintagma „cetățeni și cetățene”? De ce nu o Europă a popoarelor?
- Care sunt în principal atribuțiile Uniunii? Care sunt condițiile aderării la Uniune?
- Enumeră lista valorilor europene fundamentale. Care sunt caracteristicile societății europene?
- Care este scopul Uniunii?
- Care sunt obiectivele ei?
- Care sunt obiectivele de natură politică internațională?
- Care sunt însemnele Europei unite?

Concluzie:

Europa este o adevărată putere morală a lumii cu o mare forță de seducție. Probabil că, mai ales din acest punct de vedere, este ea singulară. Proiectul de tratat constituțional adoptat recent de șefii de stat și de guvern este, din acest punct de vedere, grăitor. Textul include principiile universale ale democrației, statului de drept și drepturilor omului, prezentate însă în detaliu. Am prezentat mai sus doar câteva aspecte ale acestuia.

Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa (2004), cu obiective similare celor prevăzute de Tratatul de la Lisabona, a fost semnat dar niciodată ratificat.

The background of the image is the flag of the European Union, featuring a blue field with twelve five-pointed gold stars arranged in a circle. The flag is shown with a slight wave, giving it a three-dimensional appearance. The text "Thank You" is centered on the flag. The word "Thank" is in a white, bold, italicized serif font, and the word "You" is in the same font style below it. A thin white horizontal line is positioned between the two words.

Thank

You